

Aika: pe 26.02.2010 klo 10.00 – 11.30

Paikka: Kansalliskirjasto Yliopistonkatu 1, Fabianian kokoushuone

Läsnä: Pentti Vattulainen (pj), Merja Hyödynmaa, Eila Elomaa, Elise Pirttiniemi, Riitta Juutistenaho, Raine Wilen, Susanne Holmlund, Sirpa Janhonen (siht.)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Pentti Vattulainen avasi kokouksen klo 10.00.

2. Toimintasuunnitelman käytännön toteutus

Toimintasuunnitelmassa vuosille 2010-2011 (Liite 1.) hahmoteltiin, että tarkastellaan mahdollisuudet käyttää jotakin muuta tallennusalustaa kuin DSpace tai oman erillisen hakukäyttöliittymän toteuttamisen mahdollisuus Kokoelmakartalle. Kokouksessa todettiin, että muistiorganisaatioiden yhteinen asiakasliittymä ja säilytysratkaisu kirjastojen, arkistojen ja museoiden sähköiselle aineistolle eli KDK-hanke on edennyt niin pitkälle, että tässä vaiheessa on järkevää seurata hankkeen etenemistä ja sen tarjoamia mahdollisuuksia Doriaan tallennettujen kokoelmien kuvailujen näkyvyyden parantamiseksi loppukäyttäjille. Todettiin, että nyt Doria toimii kirjastoammattilaisten apuna kokoelmien hallinnassa.

Kansalliskirjastosta saadun tiedon mukaisesti, Doriaan tallennetut kuvailut tulevat säilymään ja aikanaan haettaviksi KDK-liittymän kautta. Päätettiin, että kannustetaan kirjastoja tallentamaan aktiivisesti kokoelmiensa kuvailuja DSpace –tallennusalustalle.

Suunnittelija päivittää web-sivujen tiedot vastaamaan hankkeen nykytilaa.

Suomalaisen tieteellisen kirjastoseuran kokoelmatyöryhmän kanssa toivottiin yhteistyön jatkuvan, sillä työryhmällä ja Kokoelmakartalla on yhteisiä tavoitteita kokoelmien kehittämisen ja näkyvyyden osalta.

3. Budjetti

Kokouksessa esitettiin ohjausryhmälle tiedoksi hankkeen käytössä olevat rahat sekä arvio syntyvistä kuluista. Arvio syntyvistä kuluista tarkentunee esim. kun on saatu aikaan sopimus Kansalliskirjaston kanssa Dorian käytöstä aiheutuvista kuluista. Todettiin, että Varastokirjasto toimii hankkeessa omakustannusperiaatteella.

4. Koulutustarpeet

Suoritetaan sähköpostilla kysely koulutustarpeista hankkeessa mukana oleville kirjastoille. Hankkeeseen on liittynyt mukaan uusia kirjastoja ja onkin hyvä selvittää, onko tässä vaiheessa tarvetta järjestää peruskoulutusta formaatin ja tallennusalueen käytöstä.

Mietittiin tarvetta järjestää työpaja ja edellä mainitun kyselyn yhteydessä pyydetään ideoita ja ajatuksia myös mahdollisen työpajan sisällöksi ja alustajiksi.

Kokouksessa esille tuli tarve saada lisää tietoa siitä, miten kirjastoissa käsitellään suuria tietomassoja, suhteutetaan raakadataa kokoelmapolitiikkaan sekä miten saatuja tuloksia suhteutetaan käyttöön ja käyttäjiin.

Esille nousi myös miten rakennetaan yhteistyötä kehysorganisaatioon, sillä laadukas lähdekirjallisuus on merkittävä esim.gradun tekijälle. Kirjastoissa on tiedonhankinnan ammattitaitoa, mutta kehysorganisaatiossa on aiheen asiantuntemusta ja ehkäpä parasta tietoa tieteenalan tulevaisuuden näkymistä. Painettua kirjallisuutta kirjoitetaan yhä enemmän ja luetaan yhä vähemmän ja olisikin tärkeää tietää, mitä kirjastoon tulisi valita.

Kirjastojen välisen kokoelmayhteistyön kehittäminen ja kokoelmakartan sekä kokoelmapolitiikan yhteys kirjastossa olisivat myös hedelmällisiä työpajan aiheita.

Suomen tieteellisen kirjastoseuran kokoelmatyöryhmän hahmottelema seminaari toimii myös Kokoelmakartan koulutuskanavana, sillä suunnitellun seminaarin aihe poistot ovat myös merkittävä osa kokoelmien kehittämistä.

5. Kommentit STKS:n kokoelmatyöryhmän seminaari ohjelma runkoon

Seminaarin ohjelmaa (Liite 2.) pidettiin mielenkiintoisena ja hyödyllisenä. Toivottiin, että näkökulmaa muutettaisiin vielä enemmän tulevaisuuteen katsovaksi.

Seuraavia ideoita seminaarin teemoista nousi esille:

- Voisiko kokoelmapolitiikka käsittelevään alustukseen lisätä teemaksi: miten yliopistojen profiili profiloi kokoelmapolitiikkaa? sekä/tai Rake-hankkeen tila: missä nyt ollaan?
- Olisiko mahdollista miettiä Keskuskirjasto aiheen tarpeellisuus uudelleen tai jättää aihe pois, sillä asiaa on jo paljon ilman tätäkin aihetta yhden päivän seminaariin.
- Varastokirjaston esityksen toivottiin käsittelevän myös Rake -hankkeen vaikutuksia Varastokirjaston toimintaan.
- Sisältöön toivottiin lisättäväksi erikoiskirjastojen puheenvuoro.
- Kirjastojen puheenvuorojen toivottiin sisältävän myös näkökulman poistojen suhteesta kokoelmapolitiikkaan ja kokoelmakarttaan.

6. Muut mahdolliset asiat

Suunnittelija raportoi sähköpostilla kuukausittain Doriaan tallennettujen kuvailujen määrän kehittymisestä ohjausryhmälle.

Seuraavan kokouksen ajankohtaa ei sovittu. Ensisijaisesti yhteydenpito hoidetaan sähköpostin välityksellä. Ohjausryhmän kokous järjestetään vain, mikäli se on tarpeen.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen 11.30

Liite 1.

KOKOELMAKARTTA

TOIMINTASUUNNITELMA

Kokoelmakartta – konsortion jatkohanke on kaksivuotinen kattaen vuodet 2010-2011, jonka jälkeen toiminta arvioidaan uudelleen.

Lähtökohtana on, että Kansalliskirjasto ylläpitää Doriassa jo olevaa tallennusalustaa. Kirjastot voivat tallentaa kokoelmiensa kuvailuja ja saavat käyttäjätunnuksia sekä – oikeuksia tallennusalustalle tarpeen mukaan.

Tässä kaksi vuotta kestävässä hankkeessa kuitenkin tutkitaan muiden tarjolla olevien sovellusten käytön mahdollisuus tai erillisen hakukäyttöliittymän tekemisen mahdollisuus nykyiseen järjestelmään.

Hankkeessa pyritään aktiiviseen yhteistyöhön osallistujien kesken. Tietoa, kokemuksia ja taitoja yhdessä jakaen edistetään kokoelmien hallintaa ja arvioimista osallistuvissa kirjastoissa. Erityisesti uusia kokoelmien kartoitusta ja kuvailuja aloittavia kirjastoja tuetaan ja kannustetaan.

Osallistuvat kirjastot raportoivat säännöllisesti toiminnastaan toisille hankkeeseen osallistuville kirjastoille. Tiedon jakamista ja vaihtamista varten voidaan järjestää työpaja. Hankkeen toiminnasta tiedotetaan myös sopivissa julkaisuissa julkaistavissa artikkeleissa.

Varastokirjastolla on hankkeessa koordinoiva tehtävä. Kokoelmakartan web-sivuja ylläpidetään ja päivitetään Varastokirjaston web-palvelimelle. Varastokirjasto kutsuu kokoukset koolle ja valmistele ne ja hoitaa sihteerin tehtävät. Tehtäviin kuuluu myös selvitystyö hankkeen tallennusalustasta tai erillisestä käyttöliittymästä nykyiselle alustalle. Kokoelmakartan tarpeita varten ylläpidetään postituslistoja. Kirjastoja opastetaan ja tuetaan kokoelmien kuvailussa tai ohjataan tiedonlähteelle, mikäli Varastokirjaston osaaminen ei riitä ongelman ratkaisemisessa.

Hanke tekee yhteistyötä Suomen Tieteellisen Kirjastoseuran kokoelmatyöryhmän kanssa esimerkiksi seminaarin järjestämiseksi toimintasuunnitelmavuoden aikana.

Hankkeen käytettävissä noin 14 000 €, mikäli osallistuvia kirjastoja on noin 10. Tämä raha riittää 1/3 htv työpanokseen.

SUOMEN TIETEELLINEN KIRJASTOSEURA
kokoelmatyöryhmä

MUISTIO

28.1.2010

Aika: 26.01.2010 klo 11.05 – 13.35
Paikka: Tampereen yliopiston kirjasto, 4. krs. kokoushuone
Läsnä: Harri Ahonen (pj.), Raine Wilen, Airi Forssell, Anniita Ahlholm-Kannisto, Sirpa Janhonen (siht.)

1. Avaus Ryhmän puheenjohtaja Harri Ahonen avasi kokouksen.

---

5. Seminaarin järjestäminen vuonna 2010

Jo aiemmin on ollut esillä tarve pohtia tarkemmin poistojen tekemistä kirjastoissa, niinpä työryhmä päätti järjestää aihetta käsittelevän seminaarin marraskuussa 2010. Alustavasti päätettiin, että seminaari järjestetään viikolla 44, mutta ajankohtaa tarkennetaan seuraavassa kokouksessa. Ajankohta valikoitui ennakkotietoihin tapahtumista vuonna 2010 sekä seminaarin järjestämisen käytännön järjestelyiden vaatimaan aikaan.

Alla on hahmotelma seminaarin ohjelman teemoista, jossa aiheen esittelyn jälkeen sulkeissa henkilöitä tai tahoja, joita alustavasti suunniteltiin pyydettävän luennoitsijoiksi tai esityksen pitäjiksi:

1. Alustus kansallisen tason kokoelmapolitiikasta ja Rake – hankkeesta sekä sen vaikutuksesta kirjastokenttään ja niiden kokoelmiin (Jarmo Saarti)
2. Aineiston poistaminen kokoelmien kehittämisen työvälineenä (Raine Wilén)
3. Lahjoituskokoelmat ja kirjaston kokoelmapolitiikka (Pekka Heikkinen, Sirkka Havu)
4. Vaihtokeskuksen toiminta ja merkitys kirjastoille (Georg Strien)
5. Varastokirjaston toimintaperiaatteet ja käytännön palvelut (Pentti Vattulainen)
6. Keskuskirjasto järjestelmä: rippeet? Ja vaikutukset Miten järjestelmään päädyttiin ja miksi siitä luovuttiin? Oliko tavoitteena kokoelmien kehittäminen vai kirjaston näkökulma? (Esko Häkli)
7. Kirjastosektoreiden puheenvuorot, joiden toivotaan käsittelevän oman kirjaston poistopolitiikkaa, poistojen kriteerejä sekä niiden toteutumista käytännössä.

Yleiset kirjastot, Helsingin kaupungin kirjasto (Anna-Maria Soininvaara tai Virva Nousiainen-Hiiri)

Yo-kirjastot, Tampere (Hannele Nurminen)

Amk- kirjastot, Tritonia (tiedustellaan henkilöä Vuokko Paloselta)

Kokoelmakartta hanke on ilmaissut olevansa kiinnostunut yhteistyöstä seminaarin järjestämiseksi, joten hankkeen ohjausryhmältä pyydetään kommentteja sekä ideoita työryhmän hahmottelemaan seminaariohjelmaan ennen seuraavaa työryhmän kokousta, jolloin päätetään lopullisesti seminaarin ohjelmasta.

---

7. Kokouksen päätös   Puheenjohtaja päätti kokouksen klo. 13.35.